

การจัดการความปวดและการใช้ยา Opioids

อาการปวด คือ ความไม่สบายและทรมาน ส่งผลต่อร่างกาย จิตใจ และอารมณ์
 ครอบคลุมการใช้ชีวิตประจำวันหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ในผู้ป่วยระยะเรื้อรัง พบว่า
 มักมีความปวดร่วมด้วย โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในระยะแพร่กระจาย

ความปวดส่งผลกระทบต่อร่างกายอย่างไร

ชีพจรและความดันสูงขึ้น

เครียด

นอนไม่หลับ

มีไข้

อ่อนแรง

คลื่นไส้ อาเจียน

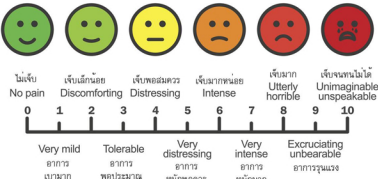

คลื่นไส้อาเจียน

ชนิดของความเจ็บปวด

ปวดเฉียบพลัน (Acute pain) เกิดขึ้นภายใน 1 เดือน
 ปวดเรื้อรัง (Chronic pain) อาการปวดมากกว่า 1 เดือน

การประเมินระดับความปวด

การจัดการความปวดโดยใช้ยา

3 **ปวดมาก 7 - 10**
 เพิ่มยา opioid ชนิดแข็ง
 Morphine, Fentanyl

2 **ปวดปานกลาง 4 - 6**
 เพิ่มยา opioid ชนิดอ่อน
 Codeine, Tramadol

1 **ปวดน้อย 1 - 3**
 ไม่ใช้ยา opioid เช่น Aspirin, Paracetamol, NSAIDs

แนบบันได 3 ชั้นในการรักษาความเจ็บปวด (WHO's analgesic ladder)

ความเข้าใจในการใช้ยากกลุ่มโอปิออยด์

- การใช้ยาโอปิออยด์หรือมอร์ฟิน ในขนาดที่เหมาะสมตามคำแนะนำของแพทย์ มีความปลอดภัย
- เป็นยาที่สามารถปรับขนาดยาตามความรุนแรงของอาการปวดตามคำแนะนำของแพทย์
- กรณีเริ่มยาใหม่ หรือ เปลี่ยนชนิดยา ห้ามขับถ่ายในช่วง 7 วันแรก หากมีอาการปวดได้ ขนาดยาคงที่ ไม่มีมึนง สามารถขับได้ปกติ
- อาจมีอาการง่วงซึมระยะแรก ไม่รุนแรง มักหายใน 3 - 5 วัน
- สังเกตอาการข้างเคียงขณะใช้ยาเสมอ
- ใช้ยาครบตามขนาด เพื่อลดอาการท้องผูกจากการใช้ยา

คำแนะนำในการใช้ยากกลุ่มโอปิออยด์

- ใช้ยาแก้ปวดตามที่ระบุไว้ที่หน้าของอย่างเคร่งครัด
- จดบันทึกการใช้ยาทั้งเวลาและขนาดที่ใช้ทุกครั้ง
- จดบันทึกอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา
- ไม่ควรนำยาออกจากซองที่มีฉลากยาติดอยู่
- ไม่ควรนำยาหลายชนิดไว้ในของเดียวกัน

ผลข้างเคียงจากการใช้ยากกลุ่มโอปิออยด์

- อาการที่พบบ่อย:** ง่วงซึม, คลื่นไส้อาเจียน, ท้องผูก, ท้องอืด, อาการคัน, ปัสสาวะไม่ออก
- อาการพบไม่บ่อยแต่รุนแรง:** หายใจช้าลง

รูปแบบยาโอปิออยด์ (Opioids)

“ห้ามซื้อยากินเอง ควรปรึกษาแพทย์ก่อนใช้ยา”

1. ชนิดเม็ด

ชนิดออกฤทธิ์เร็ว
 บด/หักเม็ดยาได้

ชนิดออกฤทธิ์นาน
 ไม่บด/ไม่หักเม็ดยา

ชนิดแคปซูลออกฤทธิ์นาน
 แกะเปลือกใส่สายอาหารได้

2. ชนิดน้ำ

ชนิดออกฤทธิ์เร็ว

ชนิดแผ่นแปะ

ฉีดทางหลอดเลือดดำ
 ออกฤทธิ์นานเปลี่ยนทุก 3 วัน

3. ชนิดแผ่นแปะ

4. ชนิดฉีด

คำเตือน/ข้อควรระวังจากการใช้ยากกลุ่มโอปิออยด์

- ห้ามกินร่วมกับแอลกอฮอล์
- ในกรณีที่กำลังเป็นต้องใช้ยานี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของแพทย์
- ห้ามใช้ในผู้ที่มีประวัติแพ้ยากกลุ่มโอปิออยด์
- หลังทานยา ไม่ควรขับขี้นานพาทะ หรือทำงานที่เสี่ยงอันตราย
- ไม่ทานร่วมกับยาที่ช่วยในการนอนหลับ ยาจิตเวช ยาแก้ชักบางชนิด
- หากอาการปวดไม่ดีขึ้น ให้ไปพบแพทย์

การจัดการความปวดโดยไม่ใช้ยา

- การสัมผัส การนวด การฝังเข็ม
- การประคบเย็น สำหรับการปวดกล้ามเนื้อเฉียบพลันที่ไม่เกิน 48 ชั่วโมง
- การประคบร้อน สำหรับการปวดกล้ามเนื้อ หลังจาก 48 ชั่วโมง
- การกระตุ้นกล้ามเนื้อด้วยกระแสไฟฟ้า

จัดทำโดยนิตินัดแพทย์ฉบับที่ 5 ราชกิจจานุเบกษา 499521 เวชศาสตร์ครอบครัว ปี 2566

นสพ. จริญญา แสงสิงห์ 63480076 นสพ. ปุณยพัชร์ นาคคุณ 63480298
 นสพ. สุวิวัฒน์ แสงสุข 63480168 นสพ. วัชรพล รุณผา 63480366
 นสพ. ตนาภา อ่อนเหล้า 63480229 นสพ. อมลฉวีรัตน์ เมธอินทร์ 63480540
 นสพ. นพปวิฑูรย์ ศิวาอุทุมพร 63480267

ผศ. พญ. วิชชากรรณ์ ตาบุญรี
 อาจารย์ที่ปรึกษา

ดาวน์โหลดเอกสารนี้

ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลศิริราช
 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์